

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep.
0030 Oslo

20. februar 2015

Undersøkelse av vedtak truffet av kontrollkommisjoner og fylkesmenn

ICJ-Norge¹ ved Psykiatri- og rettsvernutvalget ønsker å undersøke nærmere hvorledes man i Norge kommer frem til å klassifisere en person som "alvorlig sinnslidende". Som kjent er begrepet «alvorlig sinnslidelse» et grunnvilkår for at noen kan utsettes for tvang i det psykiske helsevern.

Kontrollkommisjonen tar stilling til om en person "har en alvorlig sinnslidelse". ICJ-Norge har erfaring for at begrepet alvorlig sinnslidelse praktiseres ulikt, hvilket er med på å forklare den store forskjell i tvangsbruk mellom regioner og institusjoner. Det er derfor av stor interesse i rettssikkerhetssammenheng å vite hvilken rettslig forståelse som benyttes av kontrollkommisjonene, hvilke symptomer og hvilke bevis kontrollkommisjonene legger til grunn for sine vedtak.

Det vil også være av den største interesse å undersøke fylkesmannens/fylkeslegens praksis ved klager over tvangsmedisinering. Blant annet er det av betydning å undersøke nærmere praktiseringen av lovens krav til "stor sannsynlighet" for at tvangsmedisineringen har positiv behandlingseffekt. Som kjent fremgår det av NOU 2011:9 side 249, Paulsrudutvalget, at lovens krav ikke følges i praksis, jf. også utvalgte undersøkelser som viser positiv effekt av nevroleptika på gruppenivå i ikke mer enn 20 prosent av tilfellene.

Vi ber om departementets bistand til fremleggelse av alle vedtak fra kontrollkommisjonene de siste 5 år. Vi ber også om departementets bistand til fremleggelse av alle vedtak fra Fylkesmenn vedrørende klager over tvangsmedisinering i psykisk helsevern de siste 5 år.

Videre søker vi om midler til å engasjere sakkyndige og utlyse forskeroppgaver som kan besvare spørsmålene nærmere.

ICJ-Norge

Postadresse: c/o advokat Stine Langlete, Trondheimsv. 51B, 0560 Oslo
E-post: post@icj.no **Nettside:** www.icj.no

Psykatri- og rettsvernvalget ønsker å rette oppmerksomheten mot Likestillings- og diskrimineringsombudets (LDO)² uttalelse om at psykisk helsevernlovens vilkår for frihetsberøvelse og tvangsbehandling er diskriminerende og i strid med FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD), som Norge ratifiserte og forpliktet seg til i 2013. I likhet med LDO mener ICJ-Norge at det er behov for en omfattende lovrevisjon for å bringe norsk lovgivning på psykisk helsefeltet i tråd med CRPD.

Med vennlig hilsen,

ICJ-Norge

Vidar Strømme

Psykatri- og rettsvernvalget

Hege Orefellen

¹ Den internasjonale juristkommisjon – norsk avdeling (ICJ-Norge) er en nasjonal avdeling av International Commission of Jurists (ICJ). ICJ er en uavhengig, internasjonal organisasjon (NGO) med sekretariat i Genève, stiftet i 1952. Kommissjonens målsetting er å fremme og beskytte menneskerettigheter og rettsstatlige prinsipper, herunder styrke individets grunnleggende rettigheter og friheter og fremme domstolsvesenets og advokatyrkets uavhengighet og alle staters gjennomføring av internasjonale standarder.

² LDO skriver i en rapport fra 2013 at; "Psykisk helsevernloven, som hjemler frihetsberøvelse, tvangsbehandling og bruk av tvangsmidler overfor personer med alvorlige psykiske lidelser, bør oppheves og erstattes av et ikke-diskriminerende regelverk. Hvorvidt en person blir kategorisert som en person med alvorlige psykiske lidelser eller psykososiale funksjonsnedsettelse, kan i henhold til CRPD artikkel 14 ikke vektlegges ved avgjørelsen av om tvang skal anvendes". LDO, 2013; CRPD: Rett til frihet, personlig sikkerhet og likeverdige helsetjenester for personer med psykososiale funksjonsnedsettelse. Innspill til norske myndigheter, s. 25; http://www.ldo.no/globalassets/brosjyrer-handboker-rapporter/rapporter_analyser/crpd--2013/rapportcrpd_psykiskhelsevern_pdf.pdf